

קובץ

הערות וביאורים

בלקו"ש, בשיחות, בנגלה ובחסידות

בחר - ליג בעומר

גליון לז' (שלט)

יצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

417 טראץ עוועניו • ברוקלין, ניו יארק

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושש לבריאה

ב"ה עש"ק בהר פטח שני - ל"ג בעומר ה'תשמ"ו

ת ו כ ן ה ע נ י ב י ס

מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות "זקן אשנאי" ד

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

מצות קידוש ה' לפי התו"כ ה
השלימות דמצות קידוש ה' ה
עבודה מלמטלמ"ע וגילוי מלמעלמ"ט ה
ג' עבירות דיהרג ואל יעבור ו
בחירה ועונש של פרעה ו
חג הפסח נקבע מצד יצי"מ ולא מצד המצוה (גליון) ז

ש י ח ו ת

בנוגע להשיחה ד"לא תעמוד על דם רעך" ח
בשיחה הנ"ל ח
אם ביצמ"צ ה"י השיעור ד"הרף עין" כ

פ ש ו ט ו ש ל מ ק ר א

בפסוק כה, טז יד
בפסוק כה, יז י
עוד בהנ"ל טו
בפסוק כה, נה טז
בפסוק כו, א יב
בפרש"י עה"פ כה, א ד"ה בהר סיני טו
בפרש"י עה"פ כה, טז ד"ה תרבה מקנתו - תמעט מקנתו יד
בפרש"י עה"פ כה, יז ד"ה לא תובו איש את עמיתו י
בפרש"י הנ"ל טו
בפרש"י עה"פ כה, יט ד"ה ואכלתם לשובע יא
בפרש"י עה"פ כה, לט ד"ה עבודת עבד יב
בפרש"י עה"פ כה, מג ד"ה לא תרדה בו בפרך יג
בפרש"י עה"פ כה, מז ד"ה וכי תשיג יד גר ותושב עמך יב
בפרש"י עה"פ כה, מז משפחת גר יב
בפרש"י עה"פ כה, כה אני ה' אלקיכם טז

ר מ ב " ס

ברמב"ם פ"ב הל' מלכים יז
ברמב"ם פ"ב הל' תשובה יט
איפוא ה"ל שחיטת הפסח יט

ש ו ב ת

ההוראה מלשון ה'... אומר כא
שאלות בפרקי אבות פ"ד כא

על השאלה בגליון הקודם סי' ד' וז"ל:

בהתוועדות ש"פ קדושים ביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א הרש' על הפסוק פ' י"ט פסוק ל"ב ד"ה מפני שיבה תקום: יכול זקן אשמאי ת"ל כו' שלכאן המילה אשמאי הבן חמש למקרא לא. שזע אף פעם, ולא יודע פירושה, ואם בגמרא רש"י צריך לפרש זה כ"ש בחומש? וביאר שהזות שרש"י בא לומר שצריכים לקום רק לפני זקן שקנה חכמה, א"כ אין צורך לדעת הפי' של המילה אשמאי כי בן חמש למדא יודע שצריך לקום רק לפני זקן שקנה חכמה וכל מי שלא קנה חכמה נכלל בגדר של זקן אשמאי עכ"ל.

אבל לכו' צ"ל שהדי אג"פ שאין צורך לדעת מה הפי' אשמאי לפי פשט"מ מכיון שאין חיוב לקום מלפניו, אבל עדיין צ"ב מה הכרחו של רש"י לכתוב מילה "אשמאי" בכלל, ולא בלשון פשה"ע"ד "יכול כל זקן" או "יכול סתם זקן", ובפרט שא' מכללי רש"י שאין דרכו להעתיק לשון הגמ' דוקא!

א' התמימים

- 885 -

כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א וזלה"ק:

"כמדובר כ"פ - להפשוט ביותר אין שמים לב!

בפש"מ - זקן אשמאי הוא ע"ד זקן צדיקא! ופי' מיותר

בקידושין מחדש רש"י לשלול פי' ר"ת בתוס' (וע"ד פי' ע"פ פירש"י ב"משתאה" ח"ש כד, כא).

ובפרשתנו אין צורך בשלילה זו - כיון דשולל הכל לבד

מה קנה חכמה (כמדובר בהתוועדות). וראה שפ"ח".

ל ק ו ט י ש ל ח ו ת

א. במה שנתבאר בלקו"ש פ' אמור בשיטת התו"כ במצוות קידוש ה' דגם מה שעושין לו נס שהוא השלימות דקידוש ה' הוא חלק המצוה היא רק פעולת האדם שמוסר א"ע, כי תומ"צ אינם באופן שקיומם והיו ע"י נס עי"ש.

אולי אפשר לבאר דעת התו"כ, דהנה זה שעושין לו נס כשמוסר א"ע ע"מ למות הו"ע בדרך סיבה ומסובב, וכמבואר בהמלבי"ם בתו"כ שם וז"ל: כי אז יקדש ע"י שיעשה להם נסים ונפלאות ושידוד הטבע, אך זה תלוי בקדושת ישראל אם יתרוממו הם על טבעם לדכא כחות החומר ולמסרו לאכדון על קדושת שמו, כן גם בעולם הגדול תכנע הטבע החומריית ויתקדש ע"י הנהגה פלאית, וזה רק במוסר א"ע שלא ע"מ לעשות לו נס שזה מקדש ה' באמת, ואז יתקדש ה' בקדושת הנהגתו הפלאית מרומם מן הטבע כו' עכ"ל, והוא כעין הענין דמדה כנגד מדה, וראה גם בברכות כ, א, מאי שנא ראשונים דאתרחיש להו ניסא כו' קמאי הוו קא מסרי נפשיהו אקדושת השם עי"ש, ולפי"ז אפשר לדמות מצוה זו כדמצינו בשאר מצוות, לדוגמא מ"ש הרמב"ם בריש הל' תעניות "מ"ע מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבא על הצבור", דבכללות ה"ז מ"ע של פעולה, אבל המכוון הוא התוצאה להסיר הצרה מעליהם גם בדרך נסיי, ועד"ז הכא דהמצוה הוא הפעולה למסור נפשו ע"מ למות, אבל המכוון בזה ג"כ והוא חלק מהמצוה שיתקדש ה' בשלימות יותר, כי פעולה זו היא הסיבה שיהי' הנס שע"י"ז יתקדש ש"ש ביותר.

*

*

*

ב) וראה גם בשפת אמת (אמור תרל"ז) שהקשה על הלשון "כל המוסר עצמו ע"מ לעשות לו נס אין עושין לו נס" דהו"ל למימר שיעשה המצוה לשם שמים ומהו הלשון "ע"מ לעשות לו נס"? ות"י כי באמת עיקר קידוש שמו ית' הוא בזה שיהי' נעשה הנס, ובאמת הקב"ה חפץ בכך שיגרמו בני"י להמשיך שושל הנסים, וזהו שאמר המוציא אתכם מארץ מצרים וכו' שעיקר קידוש שמו ע"י ביטול הטבע לפרסם השגחתו ית' בעולם וזה בא ע"י מסי"נ של בני"י שמבטלים טבעם לש"ש עי"ש, וזהו מה דאמר שכל המוסר עצמו ע"מ לעשות לו נס הלינו כי באמת זהו תכלית המכוון. וזה מתאים להמבואר בהשניחה.

*

*

*

ג) ואולי יש לקשר הפלוגתא בין התו"כ להרמב"ם ג"כ עפ"י המבואר בלקו"ש ח"א פ' פקודי (ע' 185) דבמשכן היו ב' דברים כללים א) השראת השכינה ב) העבודה הנעשית בהם שבעיקרה היא עבוד הקרבנות, לדעת הרמב"ם העיקר בציווי הקב"ה לבנות ביהמ"ק הוא ענין הב' עבודת המטה, אף שהיתרון בהשראת השכינה הכאה מלמע' אינו בערך להעבודה שנעשית ע"י הנבראים, מ"מ יש בזה המעלה שהוא "קב שלו" משא"כ לדעת המדרש ורש"י העיקר הוא מה שבא

מלמעלה עי"ש, וכע"ז י"ל בענינו דלדעת הרמב"ם השלימות
הוא פעולת האדם למטה מה שמוסר נפשו, משא"כ לדעת התו"כ
עיקר השלימות הוא גילוי הנס מלמעלה. וראה גם בהערה 15.

*

*

*

(ד) והנה לפי מה שנתבאר בהשיחה בביאורי שיטת התו"כ
דלכן צריך למסור עצמו ע"מ למות דע"ז יתקיים המצוה
דקידוש ה' בשלימות יותר ע"י הנס, ולא סתם שצ"ל לש"ש
כלי שום פניות, י"ל דזה נפק"מ גם בהלכה, דהנה דעת הרמב"ן
במלחמות סנהדרין עד, א, דג' עבירות החמורות, לא מפני קידוש
ה' נאסרו, לפיכך אעפ"י שאינו מתכוין להעבירו אסור, אבל
שאר עבירות שנאסרו מ"ונקדשת" הותרו להנאת עצמן, דהא
ליכא משום קידוש ה' עי"ש, היינו דסב"ל דבג' עבירות
דיהרג ואל יעבר אין זה משום מצוות קידוש ה', אלא הוא מפני
חומר עבירות אלו, ולכן הוא גם בצנעה וכו' (ולדעת הרמב"ם
ראה בשו"ת חמדת שלמה או"ח סי' ל"ח בארוכה ובאור גדול
סי' א' ובאבני נזר יו"ד סי' קכ"ח ועוד) וראה בס' המאמרים
הש"ט ע' 123 בהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א, דלפי"ז יוצא
נפק"מ דכשמוסר נפשו בג' עבירות אלו ליכא חלק מקיום
המצוה דצ"ל ע"מ למות, שפועל קידוש ה' בשלימות יותר ע"י
נס, כיון דבזה אין קיומו משום מצוות קידוש ה', אלא משום
חומר העבירות.

*

*

*

(ה) במ"ש בלקו"ש פ' קדושים (סעי' ו) דהביאור שכתב
הרמב"ם בנוגע להמצריים שלכן נענשו כי לא גזר על איש ידוע
ואינו לא רצה להרע להם הרשות בידו, אין זה מתאים לפרעה
לכאור', כי הגזירה היתה באפשריות להתקיים דק ע"י פרעה,
ולכן צ"ל הטעם דכיון דפרעה עשה לא בכדי לקיים גזירת הקב"ה
אלא משום רשעות לבו לכן נענש על רוע בחירתו, ומביא
דוגמא לזה ע"ד שמענישים את האדם על רוע בחירתו אף דהקב"ה
יוצק כל מה שיהי', כי מה שהאדם בוחר ברע אי"ז מצד ידיעת
הקב"ה אלא משום בחירתו עי"ש.

לכאורה צריך ביאור בהדמיון, דהרי בנוגע לכל אדם אף
דיש אצלו בחירה חפשית כמ"ש הרמב"ם (הל' תשובה פ"ה שם)
שמעשה האדם ביד האדם ואין הקב"ה מושכו ולא גוזר עליו כך.
אבל בנוגע לפרעה מפורש בהשיחה שפרעה הי' מוכרח לשעבד את
ישראל, וכן כתוב שם "די גזירה האט זיך געמוזט
דורכפירן ע"י פרעה" והביאור בפנים הוא כהרמב"ן (כמובא
בהערה 4) דאפי' במקום דהגזירה הוא עליו מ"מ אם עושה
מחמת רשעות לבו וכל לקיים רצון ה' נענש ע"ז (וראה
בגליון הקודם סי' ג' אות ד') וא"כ מהו הקשר מזה לידיעה
בחירה?

וראה גם בשמונה פרקים להרמב"ם סוף פ"ח שביאר ג"כ בנוגע למצריים שלא גזר על איש ידוע כו' ואח"כ כתב וז"ל: אבל פרעה וסיעתו מרו בבחירתם בלי הכרח וחמסו הגרים כו' עכ"ל, דמזה שכולל פרעה עם המצריים ביחד לכאורה משמע דסב"ל דהו"ע אחד דגם בפרעה שייך לומר דלא גזר על איש ידוע, וזל"ע עוד.

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי

- ר"מ בישיבה -

ב. בגליון דפ' קדושים כתב א' מתושבי השכונה במ"ש בהגש"פ ע' שצ"ד בשוה"ג להערה 16 (מלקו"ש חכ"ב שיחה לפ' אמור) אודות ברכת שהחיינו על בדיקת חמץ שנפטרת בברכת שהחיינו שמברכין בקידוש מצוה שהמצוה היא צורך הרגל - ד"אין הכוונה בל"צורך הרגל" לקדושת המועד כ"א הזמן דהרגל", ומפרש, שהטעם להקס"ד ש"צורך הרגל" הוא קדושת המועד הוא מפני שברכת שהחיינו היא לא רק על עצם זמן המועד כ"א גם לקדושת המועד, שלכן נתקנה לאמר בקידוש דוקא, ע"ש, ובהמשך דבריו כותב: "ובזכרוני שפעם הסביר כ"ק אדמו"ר שליט"א דברי אדה"ז... ואין אומרים שהחיינו בקידוש של שתי לילות כיון שכבר אמרו בב' לילות הראשונים של פסח", שבעצם היו צריכים לאמרו גם בימים האחרונים אלא שנפטר בהברכה דימים ראשונים, ואינני זוכר כעת מקומה לעיין בפנים ואולי אינו שייך לכאן.

הנה זמן אמירת שיחה זו הי' בהתועדות אחרון של פסח תשל"ד וטוב עשה שהוסיף "ואולי אינו שייך לכאן" - כי אכן כ"ה המציא שדברי שיחה הנ"ל אין להם שום שייכות לשקו"ט שלו, בהשיחה שם מפורש, דב' צדדי השאלה הם - אם ברכת שהחיינו נחקק רק על יום ראשון של החג ומה שאפשר לברכו (אם לא בירך כליל ראשון) הוא רק מדין תשלומין, או שהברכה מלכתחילה היא על כל שבעת ימי החג. וזוהי הנפק"מ בין טעם המג"א שלא אומרים או אותה בז' של פסח משום שאינו רגל בפ"ע (ולכן אין חיוב מלכתחילה על זמן זה), או טעם אדה"ז "שכבר אמרו כו'", היינו שבעצם מחול הוא אלא שכבר אמרו.

אבל אין כל ראי' מזה שברכת שהחיינו שייכת לקדושת המועד, כי זה פשוט לכאורה שהטעם שאדה"ז הוצרך לשלול קס"ד לברך שהחיינו כליל ז' הוא (לא משום שהוא יום שיש בו קדושת מועד, כ"א) משום שמכיון דשמע"צ הוא רגל בפ"ע לכן קס"ד שגם ז' של פסח שווה.

ועכ"פ מדברי השיחה אא"פ ללמוד שיש שום שייכות מיוחדת בין ברכת שהחיינו לקדושת המועד (דז' של פסח), שהרי מפורש שם שלפי אדה"ז ברכת שהחיינו היא על כל שבעת ימי החג.

אלא שלגופו של דבר, מכללות המשך השיחה ודברי ההערה שם נראה שדבריו נכונים, וכוונת כ"ק אדמו"ר שליט"א בשה"ג האמור היא שברכת שהחיינו אכן קשורה עם קדושת המועד.

הרב יהודה הלוי

- ברקלין נ.י. -

ש י ח ו ת

ג. כמ"ש בשיחת ש"פ קדושים (הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א) סעי' ב' דלכאורה מאי קמ"ל ר"ל תעמוד על דם דער"ן הלא ישנם כו"כ פסוקים שתוכנם ע"ד הנהגה טובה בין אדם לחבירו החל ממ"ש אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו כו' אם כסף תלוה עמי ואהבת לרעך כמוך כו' א"כ פשוט דצריך להצילו עיי"ש.

לא הבנתי דהלא ישנם הרבה לאווים כאלו, החל מלא תרצח ולא תגנוב ולא תגזול וכו' וכו' וגם בזה שייך לומר דפשוט הוא, מ"מ הזהירה התורה זה בפירוש, גם בכדי לעבור עליו בלאו פרטי, וא"כ מהו הקושיא הכא יותר דפשוט הוא, עד שמוכרח לומר בפשוטו של מקרא דאיירי גם אם מסכן עצמו כו'?

הרב דניאל וויינבערג

- ברקלין נ.י. -

ד. בשיחה הנ"ל ס"ה מסביר כ"א אד"ש למה מביא רש"י את הדוגמא ד"טובע בנהר וח' או לסטים באים עליו", וזלה"ק:

דרכו של "טובע בנהר" - שמשתדל ומתייגע ביותר לטפס ולעלות ליבשה, ועי"ז נחלש וכו'.

ובמילא, כאשר על שפת הנהר עומדת "ח'י" - הרי אף שאינה "ח'י רעה" (שהרי דיבר הכתוב בהווה), אלא ח'י סתם, שבדרך כלל פוחדת להתנפל על בני-אדם, וכמפורש בקרא: "ומוראכם וחתכם יהי' על כל חית הארץ", ובפרט בפרש"י שם: אפילו "תינוק בן יומו" - מ"מ, כראותה אדם הטובע בנהר, יתכן (ורגיל) שתמתין לו ("באים עליו"), בדיעה שתוכל לנצחו בקלות, עכלה"ק.

ולמעשה, דלכאורה יש פה סתירה מני' ובי': באם יש לח'י פחד טבעי מתינוק בן יומו שאינו מסוגל לנוע כמעט - לבטח צריך שיהי' לה אותו פחד במידה שוה (עכ"פ) לבן-אדם מבוגר שלמרות שנחלש מאוד, הרי צריך לומר שאם הי' בכוחו להגיע ליבשה הרי בטח שמסוגל לנוע יותר מהתינוק הנ"ל, ויש לו קצת (עכ"פ) יותר כח מהתינוק בן-יומו.

קבוצה מלומדי שיחות

- 675 עמפיער -

פ ש ו ט ו ש ל מ ק ר א

ה. בפסוק (כה, יז) כתוב ולא תנונו איש את עמיתו ויראת מאלקיך כי אני ה' אלוקיכם.

וצריך להבין:

לכאורה הפירוש של כי הוא נתינת טעם על הדבר.

אבל כאן לכאורה, אחר שנאמר ויראת מאלקיך הרי כבר מובן למה צריכים לירא, דהיינו מפני שזה אלקיך.

אם כן למה צריכים עוד לנתינת טעם כי.

ומה מוסיף הפסוק בתיבת: אני ה' אלוקיכם על מה שכתוב לפני זה.

בפרשת קדושים כתיב כמה פעמים: ויראת מאלקיך אני ה' (יט, יד; יט, לב). אבל שם לא כתיב כי אני ה'.

ושם מובן בפשטות, שעל ויראת אין צריכים נתינת טעם מאחר שזה אלקיך.

ומה שנאמר שם: אני ה', זה בא להודיענו ענין אחר כמו שפירש רש"י שם.

וגם מה שכתוב בפרשת קדושים (כ, ז): והתקדשתם והייתם קדושים כי אני ה' אלוקיכם, גם כן מובן, שזהו טעם על והתקדשתם.

* * *

י.

ב) בפרש"י ד"ה ולא תנונו איש את עמיתו (כה, יז): כאן הזהיר על אונאת דברים שלא יקניט איש את חבירו ולא ישיאנו עצה שאינה הוגנת לו לפי דרכו והנאתו של יועץ וכו', עכ"ל.

נצריך להבין:

א) בפרשת קדושים פירש רש"י בד"ה ולפני עור לא תתן מכשול (יט, יד): לפני הסומא בדבר לא תתן עצה שאינה הוגנת לו וכו', עכ"ל.

הרי משם כבר יודעים שלא ישיאנו עצה שאינה הוגנת וכו'. ולמה אמר רש"י בפרשתינו: כאן וכו' ולא ישיאנו עצה וכו'.

ב) בפרשת קדושים פירש רש"י בד"ה לא תנונו (יט, לג): אונאת דברים לא תאמר לו אמש הית עובד ע"א ועכשיו אתה בא ללמוד תורה שנתנה מפי הגבורה, עכ"ל.

ולמה לא פירש רש"י שם (גם) שלא ישיאנו עצה שאינה הוגנת לו וכו'.

ג) למה מעתיק רש"י התיבות: איש את עמיתו מן הפסוק.

הרי בכמה פסוקים לפני פסוק זה (כת, יד) כתיב: אל תונו איש את אחיו, ומעתיק רש"י שם רק תיבות אל תונו מן הפסוק ומפרש: זו אונאת דברים, עכ"ל.

וכן עד"ז בפרשת קדושים ברש"י ד"ה לא תונו (יט, לג) הנ"ל, מעתיק רש"י רק תיבת לא תונו מן הפסוק, ומשמיט תיבת: אותו מן הפסוק.

ד) אפילו אם תמצא לומר שיש הכרח לרש"י לפרש שלא תונו הכתוב בפרשתינו (כה, יז) בא להזהיר גם שלא ישיאנו עצה שאינה הוגנת וכו'.

צריך להבין:

(1) מהו ההכרח.

(2) ה"ל לו לרש"י לפרש למה הזהיר הכתוב על זה עוד פעם, מאחר שכבר נאמר: ולפני עור לא תתן מכשול, וגו'.

על דרך שרש"י פירש בד"ה וערות אחות אמך (כ, יט): שנה הכתוב באזהרתן וכו'. עכ"ל.*

*

*

*

ז. (ג) ברש"י ד"ה ואכלתם לשבע (כה, יט): אף בתוך המעים תהא בורכה, עכ"ל.

וצריך להבין:

(א) בפרשת בחקותי בד"ה ואכלתם לחמכם לשבע (כו, ה) פירש רש"י: אוכל קמא והוא מתברך במעיו.

והנה הלשון שרש"י אומר בפרשת בחקותי הוא לכאורה יותר ברור, שהרי מפרש מהו הברכה.

משא"כ בפרשת בהר, הגם שגם כאן כוונתו של רש"י לכאורה כמו בפרשת בחקותי, אבל אין מפרש בבירור מהו הברכה.

ואם כן למה לא פירש רש"י בפרשת בהר, כלשונו בפרשת בחקותי.

(ב) מאחר שרש"י כבר פירש זה בפרשת בהר למה חזר ופירש זה עוד פעם בפרשת בחקותי.

והרי על מה שכתוב בפרשת בחקותי (כו, ה) וישבתם לבטח וגו', לא פירש רש"י כלום, הגם שבפרשת בהר פירש רש"י בד"ה וישבתם לבטח עלי' (כה, יט): שלא תדאגו משנת בצורת, עכ"ל.

והטעם מובן כפשטות, שרש"י סמך על מה שפירש כבר,

(*) ראה לקו"ש קדושים תשד"מ והערה 37 שם.

ואם כן גם לענין ואכלתם לחמכם לשובע ה' לו לרש"י לסמוך על מה שפירש כבר בפרשת בהר.

ג) למה נקט רש"י בפרשת בחוקתי הלשון אוכל קמעא, שאין הבן חמש למקרא רגיל בזה, ולא אמר אוכל מעט.

* * *

ח. ד) ברש"י בד"ה וכי'תשיג יד גר ותושב עמך (כה, מז): מי גרם לו שיעשיר דבוקו עמך, עכ"ל,

ואח"כ, בד"ה שאח"ז: ומך אחיך עמו: מי גרם לו שימוך דבוקו עמו ע"י שלמד ממעשיו, עכ"ל.

וצריך להבין:

לפי זה, למה נאמר (כה, לט): וכי ימוך אחיך עמך וגו'.

* * *

ט. ה) ברש"י בד"ה עבדת עבד (כה, לט): ...שלא יוליך כליו אחריו לבית המרחץ, עכ"ל.

יש להעיר שהלשון בתורת כהנים הוא: ולא יטול לפניך כלים במרחץ.

* * *

י. ו) ברש"י בד"ה משפחת גר (כה, מז): זהו עכו"ם כשהוא אומר לעקר זה הנמכר לע"א עצמה להיות לה שמש ולא לאלהות אלא לחטוב עצים ולשאוב מים עכ"ל.

וצריך להבין:

למה לא מפרש רש"י מהו הפירוש של תיבת עקר והשייכות של פירושו לפירוש המלה עקר.

ועל דרך שהרשב"ם פירש על תיבת עקר שנעקר מזה המלכות וכו', ה' לו גם לרש"י לפרש איזה פירוש, שהרי זה תיבה בלתי רגילה.

* * *

יא. ז) בפרשת קדושים פירש"י בד"ה אל תפנו אל האלילים (יט, ד): אלילים לשון אל כלא הוא חשוב, עכ"ל.

ואח"כ בד"ה ואלהי מסכה פירש: תחילתן אלילים הם ואתה פונה אחריהם סופך לעשותן אלהות, עכ"ל.

לפי כל זה צריך להבין למה נאמר בפרשתינו (כו, א): לא תעשו לכם אלילים, הרי כאן לא נאמר: אל תפנו אלא לא תעשו.

והי' יותר מתאים לכאורה אם הי' כתוב כאן אלהים אחרים או אלהי מסכה וכדומה לזה.

הרב וו. ראזענבלום

- ברוקלין נ.י. -

יב. פרק כ"ה פסוק מ"ג רש"י ד"ה "לא תרדה בו בפרך" - מלאכה שלא לצורך כדי לענותו אל תאמר החם לי את הכוס וכו' עצור את הגפן וכו' - אח"כ רש"י ממשיך בפ"י שמא תאמר אין מכיר בדבר אם לצורך אם לאו וכו' הרי הדבר הזה מסור ללב לכך נא' ויראת, ע"כ פירש"י.

ולכאורה צריך להבין:

א) מה בכלל קשה כאן שרש"י צריך לפרש מהו בפרך, ובפרט שרש"י כבר פי' בפרשת שניות פרק א' פסוק י"ג ד"ה "בפרך" - בעבודה קשה המפרכת את הגוף ומשברתו. (ואפי' שזה הלאכה לצורך כמו שהי' בפשטות שבנו את פיתם ואת רעמסס - ורש"י פ' שם ועשאו חזקות ובצורות לאוצר).

ב) מה צריך ב' דוגמאות (ובכלל דוגמאות)?

ג) מהו ההמשך בפ"י רש"י שממשיך ואומר שמא תאמר אין מכיר וכו' לכאורה רש"י בא לפרש מהו "בפרך" (וכן מדוע מעתיק המילים לא תרדה בו) ומה זה שיין ההמשך לפי ע"ז - ובפרט שרש"י לא מציין וגו' לרמז על המשך הפסוק וא"כ רש"י הי' צריך להעתיק ד"ה חדש "ויראת מאלוקיך" ולהמשיך לפרש ושמא תאמר וכו', ובפרט שבפרשתנו גופא באותו פרק (כ"ה) בפסוק ל"ז שלפנ"ז רש"י מעתיק המילים ויראת מאלוקיך ומפרש פי' עד"ז.

ד) ועד"ז ממש באותו ענין קשה בפ"י רש"י מפ' קדושים פרק יט' פסוק ל"ב רש"י מעתיק ד"ה והדרת פני זקן ומפרש איזהו הידור וכו', אח"כ ממשיך לפרש יכול יעצים עיניו וכו' לכך נאמר ויראת מאלוקיך - ולכאורה אותו השאלה - מהו ההמשך בפ"י על המילים והדרת פני זקן ולכאורה הי' צריך לציין וגו' והדרת פני זקן וגו' לרמז על ההמשך הפסוק שנאמר בו ויראת מאלוקיך ובפרט שבאותו פרשה גופא פ' קדושים בפסוק י"ד שלפנ"ז רש"י מעתיק המילים "ויראת מאלוקיך" ומפרש פי' וכו', *

ה) ועוד קשה לאחר רש"י נותן הכלל בפ' קדושים פרק יט בפסוק יד בד"ה "ויראת מאלוקיך" - כל דבר המסור ללבו של אדם העושהו ואין שאר הבריות מכירות בו נאמר בו ויראת מאלוקיך, - א"כ מדוע רש"י צריך לחזור ולפרש - בכל מקום שנאמר ויראת מאלוקיך - שוב מדוע נאמר ויראת מאלוקיך.

(* ראה גם לקו"ש חיל"ז ע' 217.

(ו) ברש"י פרשתנו "בהר" על פי' רש"י הנ"ל (פסוק מג לא תרדה בו כפרך) - רש"י בסוף פי' כותב לכך נאמר ויראת ולא כותב גם המילה מאלקין, ובכל המקומות שלפנז הן בפ' קדושים והן בפרשתינו כותב כמה פעמים באותו פסוק (בפסוק לו' שלפנ"ז) כפי' הלשון ויראת מאלקין.

(ז) כן בפסוק ל"ו בפרש' ו' כותב הלשון בד"ה ויראת מאלקין - לכך הוצרך לומר ויראת מאלקין, ובשאר המקומות הן בפ' קדושים והן בפרשתנו בפסוק מ"ג כותב הלשון לכך נאמר (ויראת).

א' התמימים
- תות"ל 770 -

יג. בפרשתנו (בהר פרק כ"ה פסוק ט"ז) (כענין הונאה בשדות) כתוב: "לפי רב השנים תרבה מקנתו, ולפי מעט השנים תמעיט מקנתו כי מספר תבואות הוא מוכר לך".

ולכאורה צריך להבין:

(א) בשביל מה צריך בכלל, לפסוק הזה, הרי כבר כתוב בפסוק הקודם את דיני מכירת שדה, (וכמו שרואים שרש"י מבאר את דיני המכירה בפסוק הקודם).

(ב) מהו כפל הלשון בפסוק, "לפי רוב השנים" וגו', ו"לפי מעט השנים" וגו'.

(ג) מדוע אין רש"י מבאר את הקושיות הנ"ל, שהרי לכאורה הם קשים לכן חמש למקרא.

(ד) בפסוק הנ"ל מצטט רש"י את המילים "תרבה מקנתו" ומפרש "תמכרנה ביוקר", ואת המילים "תמעיט מקנתו", ומפרש "תמעיט בדמיה", ולכאורה צ"ל:

(א) מן הפסוק משמע שהתורה מדברת אל הקונה וכסיום הפסוק "כי מספר תבואות הוא מוכר לך" וכן תרגם אונקלוס תסגי זבינוהי, וא"כ מדוע מפרש רש"י תמכרנה ביוקר שמשמע מזה שמדובר אל המוכר.

(ב) לכאורה גם מן הסברא קשה לומר שהציוי תרבה מקנתו הולך על המוכר שהרי אם הוא רוצה הוא יכול למכור יותר בזול, ומצד שני אם נאמר שהתורה מדברת אל הקונה, לא מובן הציוי תמעיט מקנתו שהרי אם הוא רוצה הוא יכול לשלם יותר.

(ג) מהו שינוי הלשון ברש"י, "תמכרנה ביוקר" ו"תמעיט בדמיה", ממ"נ, או שיכתוב תמכרנה ביוקר ותמכרנה בזול, או שיכתוב תמעיט בדמיה, ותרבה בדמיה, וצ"ב.

הת' שלמה זלמן הכהן

- ישיבת תות"ל כפר חב"ד -

יד. ברש"י פ' כ"ה פסוק א' דמביא ד' פעמים פירוט כללותיה וכו' וצ"ב שינוי הלשון.

(א) "כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה", [ולהעיר מחומשים בהן תיבת "ופרטותיה" מוסגרת בחצאי עיגול, אך בפ' הרמב"ן מובאת תיבת "ופרטת" (וכ"ה בהוצאת שעוועל)].

(ב) "כללותיהן ודקדוקיהן" [וברמב"ן - "כללותיהן ופרטותיהן ודקדוקיהן"].

(ג) "כללותיה ופרטותיה".

(ד) "כללותיהן ודקדוקיהן".

הכתוב"כ גופא ה' כללותיה ודקדוקיה... כללותיהן ודקדוקיהן" ובתורה תמימה מצטט מתו"כ: "כללותיה ופרטתיה,, כללותיהן ופרטותיהן" וכ"ה במחלקות ר"ע ור"י בזבחים.*

הת' יהודה חלילי

- ישיבת תות"ל כפר חב"ד -

טו. בפרשתינו עה"פ: "ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלקיך כי אני ה' אלקיכם" (כה, יז) ישנם כמה דברים הצריכים ביאור:

(א) ענינו של רש"י לפרש כל דבר המוקשה לכן ה', ולכאורה בפסוק זה ישנה שאלה, ולכאורה לא רואים שרש"י מיישב אותה, דבתחילה מתחיל הפסוק "ולא תונו ואיש את עמיתו" תונו לשון רבים, (ולא כתוב ולא תונה את חבריך) וממשיך: "ויראת מאלקיך" לשון יחיד, ומסיים: "כי אני ה' אלקיכם" לשון רבים?

(ב) גם צ"ל בפרש"י גופא שמעתיק התיבות "ולא תונו איש את עמיתו" ומפרש: "כאן הזהיר על הונאת דברים,,, וא"ת מי יודע אם נתכוונתי לרעה, לכך נאמר ויראת מאלקיך היודע מחשבות הוא יודע כל דבר המסור ללב שאין מכיר אלא מי שהמחשבה בלבו נאמר בו ויראת מאלקיך".

ובזה צ"ל: (1) מצינו שרש"י מפרש כמה וכמה פעמים אותו ענין ואפי' באותה פרשה, ולמשל: "אני ה'", נאמן לשלם שכר" וכדומה וצ"ל מדוע יש לו לחזור על אותו הפירוש כמה וכמה פעמים.

(2) ובמיוחד קשה בנדו"ד-דמובא פ' זה, של ויראת מאלקיך כמה פעמים, ונוסף לזה מובא בתור כלל - כגון בפ' קדושים (יט, יד) מאריך רש"י בפ' התיבות ויראת מאלקיך ולאחר שסיים לבאר הפי' מוסיף תיבות שלא שייכות לאותו מקום לכאורה, אלא הם בתור כלל וז"ל: "וכן כל דבר המסור ללב של אדם העושהו ואף שאר הבריות מכירות בונאמר בו ויראת מאלקיך". ועד"ז בויקרא

(יט, לב) מפרש רש"י בסוף פי' "וכל דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלקין".

ועד"ז ברש"י דידן כתוב שוב אותו הכלל - "כל דבר המסור ללב, נאמר בו ויראת, ,,", "ואעפ"כ בהמשך הפרק (פסוק ל"ו) שוב חוזר על אותו פי' מבלי לומר הכלל כבפעמים שלפנ"ז.

וא"כ צ"ב - כשרש"י כותב "כלל", כוונתו שהבן ה' ילמד מזה לפעמים הבאות, ולמה באותה פרשה או בכמה פרשיות שלאח"ז חוזר לא רק על אותו פירוש אלא חוזר על ה"כלל"?

* * *

(ב) בהמשך הפרשה כתיב: "כי לי בני"י עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים אני ה' אלקיכם".

וצ"ל: א) מדוע צריך הפסוק כולו לחזור על עצמו, בזמן שבתחילת הענין כתב: "כי עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לא ימכרו ממכרת עבד" (כה, מב)?

(ב) בפסוק זה עצמו כתיב "עבדי הם" וצ"ל מה זה מוסיף על קודם "כי לי בני"י עבדים", ולכאורה לא רואים ברש"י שמפרש את שתי שאלות אלו?

ג) רש"י מעתיק התיבות "אני ה' אלקיכם" ומפרש: "כל המשעבדן מלמטה כאילו משעבדן מלמעלה" ולכאורה מתייבט אלו לומדים אנו שאנו משועבדים לה', אבל מאיפה למד רש"י מתייבט "אני ה' אלקיכם" את פירושו?

הת' שאול משה אליטוב
- תות"ל 770 -

ר מ ב " ט

טז. ברמב"ם פרק י"ב מהלכות מלכים: אל יעלה על הלב שבימות המשטל דבר ממנהגו של עולם או יהי' שום חידוש במעשה בראשית אלא עולם כמנהגו נוהג וזה שנאמר בישיעי' וגר זאב עם כבש וגו' זה רק משל וחידה וכו' הנה הרמב"ם פוסק כשמואל בסנהדרין דף צ"א דאין בין עוה"ז לימות המשיח אלא שיעבוד מלכיות בלבד כמו שהוא ממשך להלכה ב', ולכאורה מה ההכרח של הרמב"ם לפסוק כשמואל בשעה שיש הרבה אמוראים שחולקים עליו ובגלל זה צריכים לדחוק את הפסוקים שאינם כפשוטו, ולכאורה הי' אפשר לומר שזה לשיטתו שכותב בפרק קודם בהנוגע למלך המשיח שאינו צריך לעשות אותות ומופתים וכו' והראי' מכר כוכבא שר' עקיבא וכל חכמי דורו דימו שהוא משיח הגם שלא הראה, שום אות ומופת.

אבל לאחר העיון, אין משם שום ראי', ראשית כל אין בזה סתירה אם אפילו מלך המשיח לא יראה שום אות ומופת בתחלת התגלותו, מ"מ יכול להיות אח"כ שהעולם יהי' בשינוי הטבע, וכו'.

ועוד והוא העיקר, שאפילו בהנוגע למלך המשיח אין כותב הרמב"ם שבודאי לא יראה שום אות ומופת, אלא רק כותב שאין הכרח שיצטרך לעשות אותות ומופתים שיהי' ראי' שהוא מלך משיח, אלא העיקר הוא תנאים אחרים וכמו שמאריך הרמב"ם שיעמוד מלך מבית דוד, כו' וילחום מלחמת ה' וינצח וכו' עיי"ש בהלכה ד', אבל אם יעשה אותות ומופתים אז בודאי טוב, ואדרבא הוא כותב שתנוח עליו רוח הקודש.

ובהלכות תשובה פרק ט' הלכה ב' כותב כשילך המשיח נביא גדול קרוב למשה רבינו וכו', משא"כ להנהגת העולם שיהי' בזמן מלך המשיח כותב, שלא יהי' שום שינוי בהנהגת העולם אלא עולם כמנהגו וכו'.

אלא הנראה שההכרח של הרמב"ם הוא בנוי על היסוד שהתכלית של ימות המשיח הוא שאז יהי' קיום המצות בתכלית השלימות וכמו שמובא באריכות בההדרן שאמר כ"ק אדמו"ר שליט"א על הרמב"ם בש"מ דאדר ב' ש.ז. וכמו שמובא בכמה מקומות בדא"ח שתכלית של ימות המשיח הוא קיום המצות בשלימות, והיסוד הוא על פי הנוסח שתקנו אנשי כנה"ג בתפלה שאנו מבקשים על בנין המקדש ושנקריב שמה קרבנות וכמ"ש בנוסח של תפלת מוסף, ושם נעשה לפניך כמצות רצונך וכו'.

ובכן אם בזמן המשיח יהי' שינוי הטבע לגמרי ושינוי במעשה בראשית קשה מאד לצייר קיום המצות בפועל ממש, מפני שרוב המצות תלויים על פי דרך הטבע, וכמו לדוגמא אי' בגמ' שעתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת, ז.א. שיצמחו לחם גמור ובבן איך אפשר כשצריכים להקדים קרבן מנחה שצריך להיות סלת וכו' וכל העבודות התלויות בזה.

ובפרט קרבן עומר שמצוה לקצור את השעורים ולטחון ולנפות וכו' וכל העבודות התלויות בזה איך יהי' אפשר כשיצאו לחם גמור, ויצטרכו לחפש דרכים שונים איך לקיים מצוה זו וכו' ואפילו כשהיו ישראל במדבר שואלים איך היו יכולים לקיים כמה מצות להקריב מנחות ולנסך יין ומתריצים שהיו צריכים לקנות מתגרי אומ העולם.

וזוה הכריח להרמב"ם שבימות המשיח לא ישתנה שום דבר מטבע העולם אלא שכל הדברים יהיו אז בתכלית השלימות שיוכלו לקיים את התורה והמצות בתכלית השלימות.*

*

*

*

רמב"ם בהלכות תלמוד תורה פרק ג' הלכה ד' ה' לפניו עשיית מצוה ות"ת אם אפשר למצוה להעשות ע"י אחרים לא יפסיק תלמודו ואם לאו יעשה המצוה ויחזור לתלמודו, לכאורה המלים יחזור לתלמודו מיותרים דמאי קמשמע לן, בטח שילמדו אחרי עשיית המצוה.

ואולי הרמב"ם מרמז בזה הטעם של ההלכה כמו שא"י בהדיא בשו"ע אדה"ז הלכות פסח סימן תמ"ד סעי' י"ח, דלכאורה קשה אם ת"ת גדול כ"כ למה, במצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים מבטלין ת"ת ועוד אפ"י אם לא ה' גדול יותר משאר מצות אבל עכ"פ היא מ"ע, ויש הכלל העוסק במצוה פטור מן המצוה וזה מסביר אדה"ז בשולחנו הזהב, אם הולך בע"פ לדבר הרשות ונזכר שיש לו חמץ בביתו ואפ"י הולך ללמד תורה אצל רבו הרי זה כדבר הרשות אצל ביעור חמץ שהיא מצוה מד"ס ולכן הוא צריך לחזור לביתו ולבער את החמץ ואעפ"י שמצות ת"ת היא בכל רגע ורגע ונמצא שבעשיית המצוה הוא מבטל מצות ת"ת וכו' מ"מ כיון שהמצוה היא עוברת שאם יעסוק בתורה ולא יקיימנה תבטל המצוה לגמרי, ובעשיית המצוה לא תבטל מ"ע של ת"ת לגמרי שהרי יכול ללמד אח"כ לפיכך ת"ת נדחה מפני כל המצות וכו' וזה שמרמז הרמב"ם שאחר עשיית המצוה יחזור לתלמודו, כלומר שלא תבטל ת"ת לגמרי. ולכן נדחה ת"ת מפני שא"א לעשותה ע"י אחרים.

הרב פרץ פייגנסאהן
- ברוקלין נ.י. -

יז. הרמב"ם פ"ב מהל' תשובה ה"ב כתב ומהי התשובה הוא שיעזוב החוטא חטאו וכן' ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם עכ"ל.

וי"ל שזהו הענין המובא בתניא פי"ז וז"ל והבינוני הוא שלעולם אין הרע גובר כל כך לכבוש את העיר קטנה וכו' ולא עבר עבירה מימיו ולא יעבור לעולם ולא נקרא עליו שם רשע אפ"י שעה אחת ורגע אחד כל ימיו.

ורואים מפורש שאם יעבור עבירה אחת אפ"י פעם אחת בעמיד כבר כבר אינו נקרא עתה בינוני והוא בבחי' רשע כי גדר הבינוני שהוא למעלה מחטא וזהו שכתב הרמב"ם ויעיד עליו יודע תעלומות שאם ישוב לזה החטא לעולם שאם הוא בגדר שישוב לזה החטא גם עתה הוא בגדר רשע וממילא אין זו תשובה וכפי שמבאר בתניא שגדר הבינוני שאצלו אין הכנעה לרע אפ"י רגע אחד אלא צד הרע אומר דעתו אולם

(* ראה גליון פ"ב סי' ז'.

המערכת

שליטה אין לו כי יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו כי
ההמשכה אצלו להרע אינה יותר מאשר ההמשכה לטוב ולכן אף פעם
הרע גובר וע"ז מעיד היודע תעלומות אולם אם ההמשכה לרע היא
יותר בתוקף מאשר לטוב הרי סו"ס יחטא וממילא אין התשבה אמין
כי גם עתה מציאות נפשו היא ברע יותר מאשר בטוב ואינו חוטא
שמלמעלה יש לו זכות ואין מאפשרים לתוקף הרע שבו לפעול בגוף
אולם כאשר יגיע רגע הנסיון אין בכוחו לעמוד בו כי הוא בבחי'
רשע ולא בבחי' בינוני ולכן אינו בגדר התשובה כי גדר התשובה
ששב מבחי' תוקף המשכה לרע יותר מאשר לטוב.

ולהעיר מס' צוואת הריב"ש סי' קט"ו וז"ל כן אנו רואים
שאדם פעם עובד ופעם אינו עובד כודאי שלא עבד עדיין כראוי
ונדמה לו שחזר בתשובה שלימה ואינו יודע שכל תשובתו מחמת שה
הניח לו, עתה וכאשר פתאום יופיע היצא שוב לא יכיר את עצמו.

הרב גדליה אקסלרוד

- ברוקלין נ.י. -

יח. בקונטרס בחצרות המלך ע' פג האריך הרב שמואל שי'
המה לבאר שביצד יוכלו להקריב כפליים כששים רבוא פסחים
מצד קוצר זמן ומקום ואמר ע"ז שבע"ז צ"ל שקדשו שטח הר הבית
והוסיפו על העזרה כתנאי, ואי קשיא לך מהא דתנן נועלין
דלתות העזרה, ע"ז תירץ דרק נעלו לפי שעה להיכרא בעלמא
דנשלמה הכתה ואח"כ שוב פתחו, דכעינן דלתי העזרה פתוחות
בשעת השחיטה, ובמכ"ת כל זה בטעות יסודו.

חדא דהרי רבינו פסק בהל' ביה"ב פ"ו הל' י"ד אשר כדי
להוסיף על העזרה בעינן בכל אלו דהיינו מלך, ואורים ותומים
הי' בבית השני, ותו דרבינו כתב בהלכות קרבן פסח פ"א הל' י"א
ונועלין דלתי העזרה ובהל' ט"ו שלמו מלהקריב פותחין דלתות
העזרה ויוצאת כת הראשונה וכו', הרי שדלתות העזרה היו
נעולות בשעת ההקרבה, רק שהרב בעל תפארת ישראל ערכב הדברים
שכתוב בעירובין ד' ב' ע"א ובב"ד שצריכים להיות פתוחות דלתי
ההיכל בשעת שחיטת הקרבן.

והביאור כיצד הספיקו להקריב ולהפשט כ"כ הרכה קרבנות
בזמן מועט כזה הוא שהרי היו הכהנים עומדים שורות שורות עם
בזיכי כסף וזהב זה אחר זה משני צדי המזבח (הצפוני והמערבי) כ
צד שורה אחר שורה שלשים אמה, אשר עפ"י זה היו כחמישים שורות
כהנים בכל צד, והיו מקבלים מזדק מלא ומחזירין הריקן זה אחר
זה, ומובן ופשוט שתכף היו שוחטין זה אחר זה כדי למלאות המזדק
שהרי שיעור שחיטת בהמה היא כשיעור החלפת מזדק מלא בריקן,

ובמשך דקה אחת הינן שוחטין בערך שמונים בהמות בכל שורה שמונים כפול מאה הרי שמונת אלפים לדקה יוצא לשעה כמעט חמשים רבוא הרי בשעתיים וחצי יכולים לשחוט כפליים ששים לבוא, (צא ובדוק בבית המטבחים ותמצא ששמונים בהמות לדקה אינה מוגזמת) והפסטה ודיחוי קרביים והוצאת זימורים של כבש בן שנתו אורכת רק דקות ספורות, (וקרוב לודאי שהגו מוציאים אז את השולחנות שבין המזבח ובית המטבחים ואולי ג"כ הטבעות ולפיכך נקראו מקום השולחנות ומקום הטבעות ואכמ"ל).

הרב יהודה העלער

- ברוקלין נ.י. -

ש י נ ו ת

יט. בנוגע ללימוד מסכת סוטה כימי הספירה - השייך ל-"ונפלינו אני ועמך" - בשיעור של יום הש"ק (דף ל', ע"ב), בענין שירת הים:

ומובא בזה כמה דרשות, ומהם - "דרש ר' יוסי הגלילי בשעה שעלו ישראל מן הים נתנו עיניהם לומר שירה וכיצד אמרו שירה? עולל מוטל על ברכי אמו... ואמרו זה אלי ואנוהו שנאמר מפי עוללים ויונקים יסדת עוז, ה' רבי מאיר אומר מנין שאפי' עוברים שבמעיי אמן אמרו שירה שנאמר במקהלות ברכו אלהים ה' ממקור ישראל".

ורואים בזה ענין מיוחד בלשון הגמ' גבי רבי מאיר - "היה רבי מאיר אומר" שמלשון זה משמע שה' רגיל לומר א"ז משא"כ בדברי ר"י הגלילי (אף שאין חולק על דברי ר"מ כדעת התוס' ד"ה ר"מ) הלשון: "דרש ר"י הגלילי".

והנה בהתוועדות דש"פ קדושים ש.ז. נתבאר ההוראה מדף י"ז ע"א - גם בדברי ר"מ "הי' ר"מ אומר מה נשתנה תכלת כו"ז דמלשון זה "הי'... אומר" משמע שז"ע מיוחד שלכן חזר ע"ז פעמים רבות. והענין המיוחד שנלמד שם הי' ההוראה ד"מלכתחיה אריבער".

וצ"ל מה המיוחד בנדו"ד שהי' ר"מ רגיל לחזור א"ז פעמים רבות?

הת' שאול משה אליטוב

- תות"ל 770 -

כ. בפ"ד, פרקי אבות מ"ד כפי שנסדר ע"י אדה"ז בסידור, (וכ"הגם בוילנער ש"ס): "ר' לויטס אומר מאד מאד הוי שפל

רוח שתקות אנוש רמה", וממשיך באותה המשנה: "יר"י בן ברוקה אומר: כל המחלל שם שמים בסתר, נפרעין ממנו בגלוי וכו'..."

ולכאורה צ"ל, הרי ידוע גודל הדיוק בחלוקת המשניות (עכ"כ שזה גם נוגע להלכה בענין הרי את מקודשת לי ע"מ שאדע לשנות, שצריך לידע ג' משניות, (וראה ע"ז שיחת ש"פ קורח ה'תשד"מ)) א"כ, מה השליכות בין התחלת המשנה שבה מדובר על ענין שלילת גאוה, לסוף המשנה שבה מדובר על חלול השם (ת"ח שעובר עבירה וכדו'). לכאורה היו צריכים להיות ב' משניות נפרדות, או עכ"פ, אם רצה לצרף, יותר ה' מתאים לצרף תחלת המשנה ד' לסוף משנה ג' שבה מדובר גם אודות היחסות של ב"א עם הזולת.

עוד צ"ל, הרי ידוע שכללות הענין דפרקי אבות הוא "מלתא דחסידותא", ומה איפוא מדת החסידות בזה שמודיעים ש"אחד שוגג ואחד מזיד בחילול השם"? הרי זה דבר פשוט שבא בכ"מ בתור פס"ד א"כ מהו החידוש וה"לפנים משורת הדין" שבדבר?

וראה שיחת ש"פ קורח ה'תשד"מ עד"ז בביאור פ"ג מ"ב.

הת' מיכאל דהאן
- תות"ל 770 -

כא. בהתוועדות אחרון של פסח (הנחות בלה"ק סעי' ל"ז) ביאר כ"ק אד"ש דגאולת מצרים היתה "כהרף עין שזהו למעלה משיעור (זמן) ואפילו את"ל ש"הרף עין" הוא בגדר שיעור (כמו בגדר "משהו" שיש ב' האופנים דשיעור ולמעלה משיעור) הרי מכיון שהגאולה העתידה תהי' באופן דנפלאות לגבי יצ"מ אז לא יהי' אפ"ל השיעור הזה.

אך צ"ל דהרי גם ביצמ"צ לא הי' השיעור ד"הרף עין" - "לא עכבן אפ"ל כהרף עין" וא"כ לא צריך להיות נפלאות לגבי יצמ"צ בכדי שיהי' למעלה משיעור.

הת' דובער לברטוב
- תלמיד בישיבה -

(* שייך למדור שיחות

לזכות

התמים אהרן שיחי'

לרגל הכנסו לעול המצוות

ביום ד' י"ט אייר ה'תשמ"ו

ולזכות הוריו

הרה"ח ר' שלום משה וזוגתו שיחיו

וקניו, אחיו, אחיותיו וכל יוצאי חלציהם שיחיו

נמירובסקי